Zinātnes Vēstnesis

Latvijas Zinātnes padomes, Latvijas Zinātņu akadēmijas un Latvijas Zinātnieku savienības laikraksts

19 (603) **ISSN 1407–1479** **2020. gada 16. novembris**

Foto: J. Brencis

Latvijas Zinātņu akadēmijas RUDENS PILNSAPULCE

2020. gada 26. novembrī plkst. 14.00

Š. g. **26. novembrī plkst. 14.00** tiek sasaukta rudens LZA pilnsapulce, kuras darba kārtībā ir LZA Lielās medaļas laureātu ziņojumi, kā arī jaunu LZA locekļu vēlēšanas, LZA vadības (viceprezidentu, ārlietu sekretāra, ģenerālsekretāra un LZA fonda priekšsēdētāja) vēlēšanas, kā arī Fizikas un tehnisko zinātņu nodaļas ievēlētā nodaļas priekšsēdētāja apstiprināšana.

Saskaņā ar LZA Statūtu 3.8.1. punktu balsošanā par LZA jauno locekļu kandidātiem uz izsludinātajām vakancēm piedalās tikai LZA īstenie locekļi, bet balsošanā par LZA amatpersonām saskaņā ar LZA Statūtu 5.1. un 5.1.4. punktiem piedalās īstenie locekļi, goda locekļi, ārzemju locekļi un korespondētājlocekļi.

Ņemot vērā valstī noteiktos epidemioloģiskos ierobežojumus, Latvijas Zinātņu akadēmijas Prezidijs 2020. gada 9. novembrī un LZA Senāts 2020. gada 10. novembrī pieņēmis lēmumu LZA rudens pilnsapulci 2020. gada 26. novembrī organizēt attālināti ZOOM platformā, nodrošinot aizklātu balsošanu par personālijām pa pastu slēgtās aploksnēs, kā to nosaka LZA Statūti.

Latvijas Zinātņu akadēmija

Latvijas Zinātņu akadēmija izsludina ikgadējo konkursu "DESMIT GADA ZINĀTNISKIE SASNIEGUMI LATVIJĀ"

Ar Latvijas Zinātņu akadēmijas (LZA) Prezidija 2020. gada 26. oktobra lēmumu tiek izsludināts ikgadējais konkurss "Desmit gada zinātniskie sasniegumi Latvijā".

Pieteikumus konkursam tiek aicināti iesniegt Izglītības un zinātnes ministrijas Zinātnisko institūciju reģistrā esošie zinātniskie institūti, universitātes, augstskolas, universitāšu fakultātes, kā arī LZA īstenie locekļi.

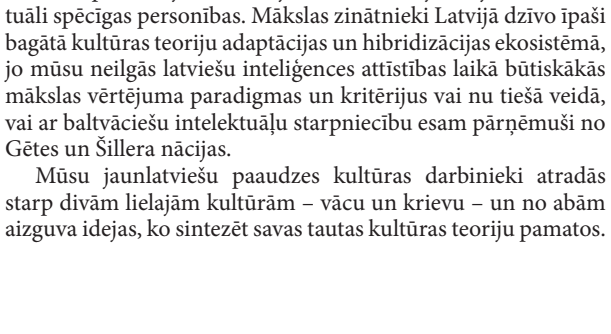
Pieteikumi nosūtāmi uz e-pasta adresi sasniegumi@lza.lv no š.g. 31. oktobra līdz 4. decembrim plkst. 15.00. Saņemtie pieteikumi tiks izvērtēti līdz š.g. 18. decembrim, bet līdz decembra beigām LZA Prezidijs apstiprinās gada nozīmīgāko zinātnes sasniegumu desmitniekā iekļuvušos pieteikumus.

Pieteikums konkursam sastāv no publicējamās daļas, kas ietver darba nosaukumu, institūta nosaukumu un sasnieguma raksturojumu plašākam interesentu lokam saprotamā veidā, un nepārsniedz 800 rakstzīmes. Nepublicējamā pieteikuma daļa var būt veidota kā īsa anotācija ar papildu informāciju par darba saturu un tā atspoguļojumu zinātniskajā literatūrā, patentos, monogrāfijās un citur.

Gada nozīmīgākie sasniegumi tiek iedalīti teorētiskās zinātnes un lietišķās zinātnes sasniegumos.

Informācija:
Alma Edžiņa, tālr.: 67223931, e-pasts: alma@lza.lv

KĀ SOKAS MĀKSLAS ZINĀTNEI UN MĀKSLAS ZINĀTNIEKIEM LATVIJĀ? (1. daļa)

Foto: J. Brencis

"*Mākslas zinātnieki Latvijā dzīvo īpaši bagātā kultūras teoriju adaptācijas un hibridizācijas ekosistēmā,*" saka **Ojārs Spārītis**, Latvijas Zinātņu akadēmijas prezidents, akadēmiķis un mākslas vēsturnieks, Latvijas Mākslas akadēmijas profesors. Par Latvijas mākslu un zinātnes tradīcijām, mākslas interpretāciju un kultūras mantojumu ar **Ojāru Spārīti** sarunājas **Ilona Gehtmane-Hofmane**.

Ojārs Spārītis: Atbildēt varēšu tikai savā vārdā un nevairoties no subjektīviem spriedumiem. Taču mani mierina tas, ka, atšķirībā no eksaktajām zinātnēm, humanitārās un sociālās zinātnes tieši jau tāpēc ir īpašas, ka tās ir saistītas ar sociumu kā indivīdu kopumu, un tās atspoguļo sabiedrības domu daudzveidību. Kādā pakāpē tās ir vispārināmas – rādīs laiks, jo tikai laika svaros svērtas tās no subjektīvām var tikt atzītas par objektīvām.

Kādas ir Latvijas mākslas zinātnes tradīcijas šodien un kā tās ir mainījušās laika gaitā?

Jau kopš Aristoteļa "Poētikas" laika mākslas zinātne atrodas nemitīgā attīstībā un pārmaiņās. Tai ir daudz skolu un vēl vairāk epigoņu. Pat katra nacionālā mākslas vērtēšanas un estētikas skola – vienalga, vai tā būtu itāļu, krievu, franču, angļu vai vācu – ir piedzīvojusi evolūciju, kuras virzītāji ir bijušas intelektuāli spēcīgas personības. Mākslas zinātnieki Latvijā dzīvo īpaši bagātā kultūras teoriju adaptācijas un hibridizācijas ekosistēmā, jo mūsu neilgās latviešu inteliģences attīstības laikā būtiskākās mākslas vērtējuma paradigmas un kritērijus vai nu tiešā veidā, vai ar baltvāciešu intelektuāļu starpniecību esam pārņēmuši no Gētes un Šillera nācijas.

Mūsu jaunlatviešu paaudzes kultūras darbinieki atradās starp divām lielajām kultūrām – vācu un krievu – un no abām aizguva idejas, ko sintezēt savas tautas kultūras teoriju pamatos. Tas ir bijis neizsakāmi grūts uzdevums, atrodoties starp diviem kultūras gigantiem, kuriem ir bijis gana ilgs laiks un gana lieli intelektuālie resursi savu nacionālo kultūras teorētisko uzskatu attīstīšanai un slīpēšanai.

Šādā situācijā mazai tautai ar ļoti īsu akadēmiskās izglītības un modernās zinātnes veidošanās ceļu īsā laikā praktiski nav iespējams izveidot pārliecinoši plaši pārstāvētu savu nacionālo mākslas skolu, kā arī definēt vienīgi savai kultūras identitātei raksturīgus mākslas vērtējuma principus un vērtību kritērijus. Mūsu ceļš gan mākslā, gan mākslas teorijā ir bijis vērīgi pārņemtu aizguvumu un talantīgas adaptācijas ceļš.

Lai kā mums būtu gribējies būt tikai un vienīgi "pašiem", mēs esam Eiropas kultūras procesu daļa, kas kopējā mākslas un teorijas evolūcijas ekosistēmā ienes savu reģionālo īpatnību motivētas uztveres un radošuma variācijas.

Mūsu īsā politiskās nācijas un arī mākslas dzīve, māksla un zinātnes teorija ir tikpat daudz reižu lauzta un ārdīta, cik 20. gadsimtā ir bijušas revolūcijas, kari, apvērsumi un okupācijas. Katra no šīm kataklizmām ir nesusi kādas paradigmu pārmaiņas, kas izpaudās kā jaunu vērtīborientieru uzstādījums ar brīžam lielāku vai mazāku idealizācijas un patosa pieprasījumu, brīžam ar lielākiem vai mazākiem meliem un acīmredzamu patiesību deformāciju. Gribētu citēt Rūdolfa Blaumaņa 1904. gadā rakstītajā lugā "Ugunī" sulaiņa Vīskreļa teiktos vārdus par 700 gadu vācu, poļu, zviedru un krievu kundzībā pavadīto laiku, kas locīja un lauza latviešu raksturu: "Latvietis ir kā blakts. Viņš ielien grīdas dēļu šķirbā, un vissmagākais zābaks pāries pāri". Arī vēlāk – visa 20. gadsimta garumā – nācijas mugurkaula laušana nepalika bez sekām kā garīgajā, tā arī kultūras un ētiskajā dzīvē, un šis "izdzīvošanas instinkts" ir redzams gan konformisma mākslā, gan tai pielāgotajai mākslas zinātnei kā starpkaru republikas, tā arī II Pasaules kara un padomju okupācijas laikā. Katra politizētā režīma ideoloģiskās tendences ietekmēja mākslas formu un saturu, pieprasot pielāgot arī mākslas vēsturi un teoriju.

Trešā Atmoda un Austrumeiropas izkļūšana no PSRS politiskās un ekonomiskās aizbildniecības tikai pamazām atsvabināja mākslinieku rokrakstu un domas no iepriekšējā režīma klišejām. Tās ir neizbēgamas mākslā un domāšanā arī par mākslas jautājumiem kā atavistiskais astes kauls cilvēka mugurkaulā. Labā ziņa ir tā, ka šo paaudzi, kura ārēji bija spiesta pieņemt okupācijas varas spēles noteikumus, skoloja vēl pirmskara paaudzes akadēmiskās inteliģences pārstāvji, un iekšēji katrs varēja attīstīt sevī garīgi brīvu un domājošu indivīdu. Taču tas ne vienmēr tā notika, un daudziem padomju laika mākslas dzīves aktieriem ārējā mīmikrija kļuva par paša dabu, jo nodrošināja noteiktu komforta līmeni.

Turpinājums – 2.lpp.

AR ZINĀTNI SIRDĪ UN POLITIKĀ

IEVA SILIŅA šoruden ir atstājusi Latvijas Jauno zinātnieku apvienības valdes priekšsēdētājas amatu, lai turpmāk rūpētos par zinātni Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta komitejas priekšsēdētāja vietnieces pozīcijā. Par situāciju Latvijā, piecos gados padarīto un turpmākajiem plāniem ar Ievu sarunājas Laima Melkina.

Foto: Valsts prezidenta kancelejas arhīvs

Tu esi zinātniece, deputāte, prezidenta padomniece, esi ieguvusi grādu vadībzinātnē. Kā tu pati sevi primāri redzi – kā zinātnieci, politiķi, padomnieci, varbūt vēl ko citu?

Primāri redzu sevi kā cilvēku, vienu no daudziem mūsu mīļajā valstī. Cilvēcība man ir ļoti nozīmīga, cieņa pret katru indivīdu neatkarīgi no vecuma vai sasniegumiem. Katrs cilvēks ir vesela pasaule, un brīnumainā kārtā šīs pasaules krustojas. Es esmu pārliecināta, ka mūsu eksistences augstākā jēga ir darīt labu – kā nu kurš prot un var. Man – un lielākajai daļai citu zinātnieku – ir tā milzīgā privilēģija darīt labu tā, ka tas ietekmē daudzu cilvēku dzīves. Piemēram, brīdī, kad piezvana nepazīstama kundze gados no laukiem, lai izstāstītu, ka augsti novērtē manu darbu. Tā ir liela laime, un rada sajūtu, ka nedzīvoju velti.

Kā tu nonāci zinātnē? Kas tevi tajā piesaistīja?

Jau skolas gados man bija izteikts talants matemātikā. Apvienojumā ar kārtīgumu, sistemātiskumu un asu prātu – tā ir recepte vieglām mācībām. Es pabeidzu Rīgas Valsts 1. ģimnāziju, un tur mums "iepotēja" – pēc vidusskolas jādodas uz universitāti. Līdz ar to maģistra grāda iegūšana šķita pašsaprotama. Man patīk un padodas mācīties, tādēļ brīdī, kad šķita, ka esmu izsmēlusi sevi mazajā biznesā un gribas ko jaunu, iestājos doktorantūrā. Cik liels bija mans pārsteigums uzzinot, ka doktorantūrā valda pavisam citādi likumi! Bet, meklējot padomu un domubiedrus, es atradu Latvijas Jauno zinātnieku apvienību un ātri noorientējos. Man gan tur tā iepatikās, ka grāda iegūšana ievilkās *(smejas)*. Toties apvienība ir devusi iespēju gan satikt gudrus, mērķtiecīgus un aktīvus cilvēkus, gan daudz paveikt zinātnes vides uzlabošanā, gan iepazīt zinātnes politiku Latvijā.

Turpinājums – 3.lpp.

KĀ SOKAS MĀKSLAS ZINĀTNEI UN MĀKSLAS ZINĀTNIEKIEM LATVIJĀ?

Turpinājums no 1.lpp.

Šodien māksliniekam par ienākumiem, honorāriem un pasūtījumiem ir jācīnās kā brīvā tirgus dalībniekam, un, ja vien viņš nav saistīts ar garantēti atalgotu valsts darbu, tad viņa eksistence līdzinās vilkam, kuru baro kājas. Tieši tāpat kā pārējā Latvijas zinātnē – vilka situācijā ir nostādīti arī mākslas zinātnieki, kuru darbs no projekta līdz projektam mudina veikt fragmentētus un īsterminā veicamus pētījumus vai vispār aizmirst par pētniecību un pārslēgties uz rutinētu ierēdniecības darbu. Šīs situācijas sekas ir pēctecīgas un regulāras mākslas kritikas un teorijas nāve, jo neviens valsts pasūtījums to nesubsidē un nepieprasa.

Vai ir mainījušies mākslas interpretācijas teorētiskie avoti, piemēram, tendence traktēt mākslu kā politiskās, sociālās un kultūras vēstures ilustrāciju?

Ar mākslas interpretācijas teorētiskajiem avotiem angļu, vācu, franču, itāliešu valodās ir pilnas bibliotēkas un pilns internets, tikai pēc valstiskās neatkarības atjaunošanas dzimušais latviešu intelektuālis diemžēl tos nelasa, bet pa lielai daļai pārraksta citu autoru kritiskajos rakstos atrastus izteikumus un tēzes. Tikai pēc tam, kad Latvijas literatūras kritikā jau bija iepazīti amerikāņu un franču strukturālistu teorētiskie uzskati, to iezīmes ar lielu nokavēšanos kļuva pamanāmas arī latviešu mākslas kritikā kā mēģinājumi izprast arī mākslas valodas morfoloģiju, asociatīvās tēlainības un metaforizācijas iespējas, vai tēlotājai mākslai netradicionālu izteiksmes līdzekļu izmantojumu jaunas "metavalodas" radīšanai. Tādējādi Latvijas mākslas kritikas annālēs ir palicis nenovērtēts tāds mūsu agrīnais postmodernisma teoriju popularizētājs arhitektūrā kā Rīgas Tehniskās universitātes profesors Ivars Strautmanis, vai Latvijas Mākslas akadēmijas docents Herberts Dubins, kura estētikas un dizaina kursu pedagoģijā studenti vispirms iepazina popārta, performanču, fluksus, opārta un citu 20. gadsimta vidus un otrās puses mākslas parādību satura un formas meklējumus, bet pēc tam varēja apgūt arī šo mākslas virzienu teorētiskos pamatus. Ne mazāk ietekmīgs starpnieks rietumu kultūras teoriju un mākslas virzienu iepazīšanai Latvijas Mākslas akadēmijā bija arī profesors Aleksandrs Dembo, kura darbības un ietekmes uz latviešu mākslas procesiem un kritiku vēl gaida savu novērtējumu.

Vēsturiskās un socioloģiskās analīzes metodes Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultātes kursos nekad nav bijušas tabu tēmas, taču līdz mākslas teorijai un kritikai to ceļš ir bijis ilgs un tāls, jo atbrīvošanās no deskriptīvisma un hipertrofētas faktoloģijas kā pašmērķa ir uzdevums, kas mākslas zinātnē, kas nav tikai materiālās kultūras, bet arī ideju vēsture, ir veicams vēl joprojām. Tikai padomju ideoloģizētajos pasūtījuma darbos māksla kļuva par vēstures klišeju ilustrāciju, bet socioloģiskā pieeja mākslas un kultūras vēstures artefaktu analīzē, ko praktizēja vairums pedagogu, palīdzēja Latvijas mākslas teorijai un tēlotājai mākslai saglabāt saikni ar realitāti.

Jau pagājušā gadsimta 80. gados profesors Pēteris Zeile studentiem lasīja kā klasiskās estētikas kursu, tā arī iepazīstināja ar hermeneitisko un fenomenoloģisko analīzes metodi dzīves realitātes interpretācijā, raksturojot atšķirības starp kopīgo un individuālo. Ar filozofijas profesora Andra Rubeņa ienākšanu Latvijas Mākslas akadēmijas pedagogu saimē sākās sistemātiska kultūras un ideju vēstures pedagoģija, bet profesors Viesturs Reņģe bagātināja gan mākslas teorētiķus, gan praktiķus ar daiļrades psiholoģijas un antropoloģijas pamatu kursiem, tādējādi ievadot "zelta laikmetu" mākslas izglītībā. Šīm ievirzēm pievienojoties vēl arī etnoloģijas, kultūras mantojuma aizsardzības, ikonogrāfijas un semiotikas mācību programmām Latvijas Mākslas akadēmijas teorētisko zinātņu pakotne pilnā mērā kļuva pielīdzināma universitātes humanitāro un sociālo zinātņu studiju programmām.

Mākslas zinātnes tiešā veidā ir saistītas ar kultūras mantojumu. Kāpēc ir svarīga nacionālo kultūras vērtību apzināšana un mantošana

Ja mēs kā bioloģiskas būtnes vadītos tikai no instinktiem, tad tiešām kultūra kā mantojama vērtība mums nebūtu vajadzīga, jo izdzīvošanai nepieciešamo "*survival kit*" mēs nestu sevī kā reakcijas uz kairinājumiem. Diemžēl vai par laimi, mūsu apzinīgais "es" ir tā iekārtots, ka tas uzkrāj pieredzi, gan to, kā berzējot divus sprunguļus iegūt uguni, gan to, ka mums negribētos atkārtoti pieredzēt kādas kaimiņvalsts agresiju un genocīdu. Kultūra ir humanoīdu evolūcijas pieredze, kas sniedzas tik tālu pagātnē, cik vien mūsu ģenētiskās matricas glabā informāciju par Ādamu un Ievu, un viņu pakāpeniski apgūtajām prasmēm pielāgoties mainīgajiem izdzīvošanas apstākļiem.

Nacionālais kultūras mantojums ir tik jauns, cik jauni esam mēs kā nācija. Taču pat jaunai nācijai, apzinoties sevi kā kultūrtautu, kultūras piederības apziņa liek ieskaitīt mantojamās vērtībās visus materiālos un garīgos kultūrslāņus. To saglabāšana, pirmkārt, ir nācijas sevis kā pašvērtības apzināšanās uzdevums un, otrkārt, kultūras mantojuma iekļaušana modernā cilvēka vērtību pasaulē ir izglītojoša, tātad radoša struktūra jaunai pieredzei. Ja valsts varas nesēji aiz politiskas tuvredzības izslēgs no valsts nācijas attīstības mērķiem kultūras mantojuma saglabāšanu, tad zūd arī nācijas kā noteiktās vērtībās un tradīcijās balstītas sabiedrības pastāvēšanas jēga un vienotas etniskās, un valstiskās piederības sajūtas cementētais cilvēku kopums var kļūt par Ķekavas vistu fermas iemītniekiem līdzīgu bioloģisku kopienu.

Kāda ir Latvijas mākslas specifika Eiropas kontekstā un kāds izskatās Latvijas mākslas mantojums uz citu valstu fona?

Mums būs vieglāk runāt par to mākslu, kas ir radīta Latvijā kopš tās valstiskuma definēšanas brīža, respektīvi, simt gadu griezumā, un tā ir profesionālā un uz Eiropas kultūras tradīciju bāzes izaugusī laikmetīgā māksla. Tas nozīmē kopīgu akadēmiskās izglītības platformu noteiktu kvalitātes kritēriju izpildei gan arhitektūrā kā sintēzes mākslā, gan arī tēlotājā mākslā. Savukārt, mūsu kultūras mantojums, mūsu ģeogrāfiskā vide, mūsu vēsturiskā atmiņa, sociālā un mākslas pieredze būs tie kopīgie faktori, kas iedarbosies apziņas un zemapziņas līmenī, producējot līdzīgās, taču ne vienādās refleksijas, kas atšķir, piemēram, latviešu mākslu no mūsu kaimiņu igauņu vai lietuviešu mākslas. Taču šie paši faktori ikvienu radošu indivīdu motivēs atšķirīgām refleksijām pat par līdzīgām tēmām, un tāpēc mēs protam definēt kā kopīgo, tā atšķirīgo, piemēram, Vilhelma Purvīša un Līgas Purmales ainavās. Tieši šis "citādais" nacionālās mākslas skolas praktizētajā krāsu vai materiāla izmantojumā, kompozīcijas uzbūvē, vides vai gaismas noskaņu atspoguļojumā būs tās nianses, kas speciālista acīm acumirklī ļaus atšķirt itāļu mākslinieka Džovanni Segantini gleznu no Jaņa Rozentāla darba.

Mūsdienu komerciālās mākslas laikmetā diemžēl nacionālās mākslas identitāte arvien vairāk sāk zust, un to veicina mākslinieku un mākslas darbu internacionālā migrācija, nacionālo mākslas skolu tradīciju izsīkums globālās informācijas aprites apstākļos. Akadēmiskās izglītības varā paliek vien mākslas tehnikas attīstība, bet indivīda radošo domu un ideju palete no nacionāli vai reģionāli rosinātas kļūst globāli motivēta.

Valsts loma mākslas un tās sapratnes veicināšanā – kāda tā ir bijusi agrāk un kāda tā ir šodien?

Valsts pienākums ir savas nacionālās kultūras attīstības vitālās interesēs uzturēt kultūras un mākslas un sabiedrības izglītību. Cita pienākuma valstij var arī nebūt, jo radošumu ar likumu vai dekrētu veicināt nevar. Izglītota kultūrtauta būs arī izglītota mākslas patērētāja. Ja valsts kultūrpolitikas kanonā būs ierakstīts arī pienākums attīstīt un uzkrāt savu mākslinieku izcilākos tēlotājas mākslas vai mūzikas darbus kā mantojamu un nākamajām paaudzēm izglītojošu vērtību, tad valsts ieguldīs līdzekļus muzeju un koncertzāļu celtniecībā, mākslas darbu iepirkumā un atbalstā radošajām profesijām. Latvijas valstī mākslas zinātne ir attīstījusies paralēli humanitārajām un sociālajām zinātnēm. Šādam pozicionējumam ir savs loģiskais pamats, jo pirmskara Latvijas Universitātes Filoloģijas un filozofijas fakultātē paralēli citām humanitārajām disciplīnām bija iespējams apgūt arī mākslas vēsturi. To mācīja visu studentu iecienītais profesors Boriss Vipers, kurš 1924. gadā kopā ar tēvu vēsturnieku Robertu Viperu no padomju Krievijas bija pārcēlies uz Latviju. Valsts un humanitāro un sociālo disciplīnu pedagoģijā noteikti pastāv saistība, jo pat tādos gadījumos, kad valsts deklarē pilnīgu liberālismu, izglītības saturā atspoguļojas "Brauna kustībai" – šķietami haotiskai molekulu kustībai – raksturīgi garīgās pašorganizācijas mehānismi. Bet tāpat kā citur Eiropā arī jaunās starpkaru Latvijas valsts kultūrpolitika nebija brīva no nacionālisma un tā ekstrēmās formas – autoritārisma – tā arī oficiālā garīgo vērtību sistēma sinerģiski atspoguļoja politiskās konjunktūras un valsts ideoloģiskā pasūtījuma tendences. Mākslas kritika un atbilstoši arī politiski angažētā māksla nevarēja būt brīva no uzspiesta vai stimulēta pasūtījuma. Šie paši principi, tikai vēl vulgārākā formā, izpaudās arī padomju Latvijas mākslas zinātnē, un tie acīmredzami caurauda ikvienu kritisku apceri, recenziju, mākslas grāmatu ievadrakstu un pat akadēmiskus mākslas vēstures izdevumus.

Par mākslas izglītības, mākslas vēstures un kritikas disciplīnu kvalitatīvu apguvi rūpējas valsts dotēto un starptautiski sertificēto Latvijas Mākslas akadēmijas mācību programmu direktori. Šajā ziņā viss it kā ir kārtībā: studenti mācās, apgūst teorētiskās un praktiskās zināšanas, beidzot augstskolu saņem diplomus. Un kas tālāk? Brīvā tirgus apstākļi nosaka, kur dzīvē nonāk diplomētais kultūras un mākslas teorijas nozaru speciālists. Talantīgākajiem un centīgākajiem – kā jau visos laikos – iespēju ir daudz: kļūt par bezdarbnieku vai izglītotu mājsaimnieku/ci, nonākt mākslas galerijās vai antikvārajā biznesā, valsts un privātajos muzejos, kultūras mantojuma aizsardzības sistēmas darba vietās, pedagoģijā un pētniecībā. Iespējas ir neierobežotas, tikai jāgaida, kad atbrīvosies kāda vakance valsts mākslas institūcijās, vai arī jārada sev pašam patīkama un spējām atbilstoša darba vieta.

Laikrakstam "Zinātnes Vēstnesis"
sagatavoja **Ilona Gehtmane-Hofmane**

RSU stratēģiskais mērķis – PĒTNIECĪBAS ATTĪSTĪBA

Zinātne ir viens no svarīgākajiem Rīgas Stradiņa universitātes (RSU) dienaskārtības jautājumiem, kā arī attīstības stratēģiskais mērķis. RSU piedalās septiņos valsts pētījumu programmas (VPP) projektos COVID-9 seku mazināšanai, turklāt trīs no tiem arī vada. No 2017. līdz 2019. gadam par 42% ir pieaudzis RSU augstas raudzes publikāciju skaits. Zinātnē ir iesaistīti docētāji, pētnieki, studenti un universitātes darbinieki, tiek īstenotas sevi jau pierādījušas un meklētas jaunas pētījumu iespējas – ar pētniecību nodarbojas plašs augstskolas darbinieku skaits. Kā veidot pētnieku komandas un kā tās motivēt sasniegt arvien augstākus mērķus? To jautājām RSU Zinātnes departamenta direktorei **Dr. med. Lienei Ņikitinai-Zaķei**, RSU Personāla departamenta direktorei **Dacei Jasmanei** un RSU Sabiedrības veselības institūta direktorei, profesorei **Guntai Lazdānei**.

Kādus RSU pētniekiem pieejamos resursus jūs vēlētos izcelt?

Liene Ņikitina-Zaķe: Es gribētu iesākt ar stāstu par *Doktorantūras skolu* kā vienas pieturas aģentūru, kurā mēs organizējam konsultācijas, lekciju un semināru ciklus, un arī tematiskus tīklošanās pasākumus. Starp nozīmīgākajiem tās darbības virzieniem ir palīdzība pētījumu plānošanā, dizainā, datu apstrādē, to interpretācijā un projektu sagatavošanā. Esam izveidojuši komandu, pie kā pētnieki operatīvi un kompetenti var saņemt nepieciešamo informāciju un konsultācijas. Kā labu piemēru var minēt arī konsultācijas statistikas laboratorijā vai lekcijas par mašīnmācīšanos, kas pavisam nesen izraisīja lielu studējošo un darbinieku interesi. Tās ir arī konsultācijas, kā precīzāk izvēlēties zinātniskos žurnālus, kur publicēt savus darbus. Mēs bieži organizējam tīklošanās pasākumus, atbalstām pētnieku vēlmes iestāties dažādās asociācijās, tikties ar ārvalstu kolēģiem, apmeklēt seminārus, konferences, kur diskutēt un iespējams vienoties par kopējiem sadarbības projektiem. Lai gan pandēmijas laikā ir ierobežotas iespējas tikties klātienē, mūsu organizētie pasākumi, piemēram, *Zinātnieku brokastis* tikpat veiksmīgi notiek attālināti tiešsaistē, un interese ir liela.

Liene Ņikitina-Zaķe
Foto: RSU arhīvs

Cits pētniekiem svarīgs resurss ir RSU iekšējie granti, uz kuriem var pieteikties projektu autori, kas jau ir snieguši pieteikumus kādam ārējam konkursam, piemēram, Latvijas Zinātnes padomes (LZP) finansējumam. Piemēram, tie ir projekti, kas tikuši labi novērtēti, bet nav ieguvuši finansējumu. Mēs piedāvājam papildu līdzekļus, lai pētnieku grupa var turpināt darbu, kā rezultātā būtu lielākas izredzes uzvarēt turpmākajos konkursos.

Dace Jasmane: Es arī vēlos uzsvērt, cik svarīgs ir dažādu RSU departamentu kolēģu atbalsts pētniekiem, jo administratīvos procesus labāk pārzina cilvēki, kas ar to ikdienā strādā. Lai atslogotu pētniekus no administratīvā darba, iesaistās Attīstības un projektu departaments, kas administrē ES projektus, un Zinātnes departaments, kurā ir trīs projektu koordinatori, kas savukārt administrē VPP un LZP grantus. Arī Personāla un Finanšu departaments palīdz ar savām kompetencēm, lai pētnieki enerģiju varētu veltīt tieši zinātniskajam darbam.

Dace Jasmane
Foto: RSU arhīvs

No 2018. gada RSU darbojas zinātnes motivācijas programma ar mērķi materiāli stimulēt RSU akadēmisko personālu – gan docētājus, gan zinātniekus. Tiek noteikti konkrēti mērķi, kas ir svarīgi mūsu universitātei kā zinātniskai institūcijai. Sasniedzot tos, kolēģi var saņemt vienreizēju atbalstu līdz pat 9000 eiro. Šis ir instruments, ar kuru varam atvērt pētniekus labākiem zinātnes rezultātiem.

Paralēli mēs veidojam darba samaksas programmu, kas ir vērsta uz attīstību. Tiek noteikti konkrēti rādītāji, kurus sasniedzot, atalgojums var palielināties, tomēr, ja rezultāti nav pietiekami labi, atalgojums var arī kristies. Līdzīgi kā zinātnē, arī monetārajā laukā nekas nestāv uz vietas, jo ar atlīdzības sistēmas palīdzību vēlamies mainīt mūsu domāšanu, pieeju savu darbu risināšanai, un vēlamies izcelt labākos.

Kā meklējat un piesaistāt jaunos pētniekus vai jau pieredzējušus zinātniekus?

Dace Jasmane: Ja pieredzējis pētnieks ir arī mācību spēks, viņam ir iespēja plaši atvērt vārtus uz zinātni studentiem, ieinteresēt pētniecībā, jo docēšana arī ir topošā zinātnieka veidošana. Jau sākot no bakalaura programmas un pamatstudijām, pēc tam jau maģistra programmā ir iespēja sevi izmēģināt un pierādīt, kā arī saprast, vai zinātnes ceļš būs īstais. Saprotams, visiem nav jābūt pētniekiem, tomēr docētājam ir iespēja novērtēt un izcelt tos studentus, kurus interesē zinātne un kuri varētu kļūt par izciliem pētniekiem nākotnē. Tieši docēšana ir visizplatītākais un labākais veids, kā pieredzējušie zinātnieki, profesori, ierauga jaunos talantus, kuriem ir aizrautība un vēlme iesaistīties zinātniskajā darbā. Tajā pat laikā ir arī veiksmīgi piemēri, kad praktiskajā darbā jau pieredzējuši praktiķi, ārsti, žurnālisti, juristi un citi jau vēlākā karjeras posmā iesaistās pētniecībā. Izmantojam arī formālāku ceļu, kad izsludinām zinātnieku konkursu un aicinām pieteikties spēcīgus un zinošus kandidātus.

Nodrošinot pētniekiem nepieciešamos resursus un sniedzot organizatorisko atbalstu, svarīga ir atgriezeniskā saite. Kā noskaidrojat, vai atbalsts sasniedzis mērķi un kā novērtējat padarīto?

Liene Ņikitina-Zaķe: Ikdienas atgriezeniskā saite ir personiska – darbiniekiem, pētniekiem, vadītājiem un ekspertiem neformāli tiekoties un pārrunājot pētniecības aktualitātes.

Šobrīd bieži tiek izmantotas tiešsaistes komunikācijas iespējas. Katra mēneša pēdējā ceturtdienā ir zinātnes kopsapulce, kurā piedalīties ir aicināti visu zinātnisko institūtu direktori un struktūrvienību vadītāji. Vajadzības gadījumā aicinām arī kolēģus no citiem departamentiem, kas var sniegt konsultācijas un palīdzēt ikdienas darbā.

Jau ierasta pētnieku tikšanās platforma ir *Zinātnieku brokastis*, katra mēneša pirmajā trešdienā. Jau nosaukums liecina, ka tās veidojam kā neformālu pasākumu, kurā pētnieki bauda arī kafiju un uzkodas.

Turpinājums – 3.lpp.

AR ZINĀTNI SIRDĪ UN POLITIKĀ

Turpinājums no 1.lpp.

Piecus gadus esi vadījusi Latvijas Jauno zinātnieku apvienību. Kā, tavuprāt, Latvija izskatās Eiropas un varbūt arī pasaules zinātnes kartē?

Arvien košāk un pamanāmāk. Latvija daudziem lielo Eiropas valstu iedzīvotājiem šķiet eksotiska gan ģeogrāfiski, gan sasniegumu ziņā. Ir skaidrs, ka mums nekad nebūs augsti sasniegumi visās zinātņu nozarēs, mēs esam nišas nozaru valsts. Toties mēs esam ātri, spējīgi pielāgoties un ļoti radoši. Tas veido cita līmeņa iespējas inovāciju un jaunu zināšanu radīšanai.

Runājot tieši par zinātnes vidi, mēs esam konkurētspējīgi. Mums šobrīd ir izcila, patiešām izcila infrastruktūra un Eiropas standartiem atbilstoša vide, kas tajā pašā laikā ir ar savu latvisko "odziņu": mūsu kultūru, zaļo un sakopto vidi, tradīcijām. Šobrīd uzdevums ir piesaistīt zinātnei kvalificētu darbaspēku, kas spētu šo infrastruktūru izmantot, lai radītu vērtību mūsu valstij un sabiedrībai. Kvalificēts darbaspēks gan arī attiecīgi maksā, līdz ar to valstiskā līmenī jāpieņem šis lēmums – ieguldīt tagad zinātnē, lai pēc gadiem pieciem vai desmit, vai divdesmit mēs visi dzīvotu labāk.

Latvija ir iespēju valsts, arī zinātnē. Latvijā ir plašākas iespējas jaunajiem zinātniekiem, gan finansējuma piesaistē, gan karjeras izaugsmē. Rietumeiropa var piedāvāt lielāku drošības sajūtu, stabilitāti un lēnu kāpienu pa karjeras kāpnēm. Latvija pieprasa lielāku riska toleranci – iegūšu projektu lielā konkurencē vai nē –, tomēr ir iespēja arī agri izveidot savu zinātnisko grupu vai kļūt par profesoru. **Kur citur Eiropā zinātnieks knapi virs 30 var vadīt grupu, kas piesaistījusi finansējumu virs miljona? Kur citur Eiropā 35 gadu vecumā var kļūt par profesoru?** Šīs fantastiskās iespējas ļauj sevi pilnībā realizēt mūsu spožākajiem talantiem.

Kā tu nonāci valsts pirmās komandas sastāvā?

Viss sākās ar nesen kā ievēlētā Levita kunga uzaicinājumu aprunāties par situāciju Latvijā zinātnes jomā. Mana mīļākā tēma! Apbruņojos ar konfektēm un devos. Pēc pusotras stundas sarunas sekoja uzaicinājums pievienoties komandai.

Es uzskatu, ka tas ir augsts novērtējums visai Latvijas zinātnes sabiedrībai, ka zinātne ir tik augstu Valsts prezidenta prioritāšu sarakstā. Zinātne ir veids, kā turpināt veidot Latviju par modernu un pārtikušu valsti Ziemeļeiropā.

Ko Valsts prezidenta institūcija var darīt Latvijas zinātnieku labā?

Prezidents reprezentē valsti un līdz ar to valsts vērtības. Tam ir simboliski ļoti liela nozīme, ja prezidents uzsver Latvijas zinātnieku veikumu savās runās, tiekas ar zinātniekiem, viesojas institūtos. Protams, pandēmija ieviesa savas korekcijas plānos, bet līdz šim prezidents personīgi ir iepazinies ar zinātniekiem, pētījumiem, infrastruktūru gan Latvijas Universitātes Cietvielu fizikas institūtā, gan Latvijas Organiskās sintēzes institūtā, gan Latvijas Valsts mežzinātnes institūtā "Silava" un Latvijas Biomedicīnas studiju un pētniecības centrā. Zinātnieki tiek uzklausīti un aicināti uz tikšanās reizēm, kā arī prezidenta kungs apmeklē daudzus zinātnes vidē svarīgus pasākumus. Tas parāda gan zinātniekiem, gan sabiedrībai, ka zinātne Latvijai ir ļoti nozīmīga. Atceros, ka bija pagājušas tikai desmit dienas kopš valsts prezidenta inaugurācijas, kad prezidents teica atklāšanas runu vērienīgākās zinātniskās pētniecības programmas Eiropā – EUROfusion Ģenerālajā asamblejā. EUROfusion projekta mērķis ir attīstīt kodolsintēzi kā dzīvotspējīgu enerģijas avotu līdz 2050. gadam, ražojot CO2 brīvu enerģiju lielos apjomos. Latvijas EUROfusion laboratorija apvieno zinātniekus no Latvijas Universitātes Cietvielu fizikas institūta, Latvijas Universitātes Ķīmiskās fizikas institūta un Fizikas institūta, to koordinē viens no Latvijas izcilākajiem zinātniekiem – Latvijas Zinātņu akadēmijas īstenais loceklis Andris Šternbergs. Pirms pasākuma atklāšanas Levita kungs tikās ar EUROfusion izpilddirektoru un konsorcija locekļiem. Fantastiski, cik šie ārvalstu zinātnieki jutās pagodināti! Bija redzams, ka prezidenta klātbūtne un zināšanas par Latvijas devumu kodolsintēzē jūtami paceļ mūsu zinātnieku "akcijas", kas nozīmē, ka turpmākais darbs konsorcijā būs vieglāks, un mūsu zinātnieku viedoklis citur pasaulē tiks cienīts vēl vairāk.

Prezidenta varā ir ne tikai uzslavēt labi padarīto, arī norādīt uz kādiem jautājumiem, kas būtu jāsakārto vai jārisina. Aktualizēt risināmos jautājumus dažādos līmeņos vai norādīt vēlamos risinājuma virzienus. Iespēju ir daudz.

Foto: Valsts prezidenta kancelejas arhīvs

Kas šobrīd ir Latvijas zinātnes izaicinājumi? Kas būtu jārisina?

Pirmkārt, jāsakārto bāzes finansējuma sistēma. Kamēr vien valsts institūtiem finansējumu skaitīs galvenokārt pēc "siltu miesu" skaita, būs grūti izveidot uz rezultātiem orientētu organizācijas kultūru. Pašreizējā sistēmā pilnībā trūkst loģikas – gribot sagaidīt daudz prestižu publikāciju, no Eiropas Savienības piesaistītu līdzekļu un industrijas pasūtījumu, tiek maksāts par to, ka cilvēki "skaitās darbā". Tas ir absurds. Bāzes finansējums ir jāpalielina, un jāveido uz rezultātu orientēta sistēma.

Otrkārt, ir jāsakārto Latvijas zinātnes pārvaldības sistēma. Ir izveidota jaunā Latvijas Zinātnes padome, kas ir ļoti labi, bet jaunajai organizācijai ir jānosprauž izmērāmi mērķi, jāievirza darbā darbinieki un jāizveido nepieciešamās darba plūsmas. Šeit slēpjas liels potenciāls, bet tas neizpaudīsies tāpat no zila gaisa, mākslīgi savienojot vairāku institūciju daļas. Ir jāveido sistēma, kas atbalstīs veselīgu, konkurētspējīgu zinātnisko vidi Latvijā.

Treškārt, jāatrod iespēja nešķērdēt mūsu zinātnieku laiku. Gan birokrātiskās procedūrās, gan projektu pieteikumu gatavošanā. Kā gan lai institūts strādā, ja to "apciemo" trīs dažādi auditi mēneša laikā? Mums jāspēj norobežoties no padomju laikos iegūtās neuzticēšanās. Zinātnieki ir mūsu valsts gudrākie prāti, kas ir pelnījuši uzticēšanos. No tā iegūtu visi. Nav arī normāli, ja deviņas desmitdaļas iesniegto projektu negūst finansējumu. Noteikti nav jāfinansē visi, bet mēs nevaram atļauties palaist nebūtībā tik milzīgu apjomu gudrāko zinātnieku darba. Katra projekta pieteikuma sagatavošana ir prasījusi daudz laika, vienu vai pat vairākus mēnešus, simtiem darba stundu, un mums ir jādod iespēja radīt vērtību Latvijai tiem, kas to piedāvā. Vismaz trešdaļai vai pat pusei no visiem projektu pieteikumiem nevis tikai mazliet virs 10%.

Tu esi strādājusi arī par viceprezidenti Eiropas līmeņa jauno zinātnieku organizācijā. Kā tu tur nokļuvi?

Kad es 2015. gada decembrī nonācu Latvijas Jauno zinātnieku apvienības valdē, es nācu ar trīs pīlāru pieeju tālākai organizācijas attīstībai. Jau piecus gadus apvienība darbojas trīs virzienos: zinātnes politika, zinātnes komunikācija un tīklošanās. Un visi šie virzieni ir skatāmi ne tikai lokāli, bet arī starptautiski. Līdz ar to bija loģiski, ka izvērtām darbību arī visos lielākajos starptautiskajos jauno zinātnieku tīklos. Mani ļoti aizvainoja, ka sākotnēji uz Latviju skatījās kā uz tādiem nabadziņiem, un šajās organizācijās politikas veidošanā dominēja lielo Rietumeiropas valstu intereses. Gadu no gada, katrā tikšanās reizē, es prezentēju labās prakses piemērus no Latvijas, arī individuāli stāstīju par sasniegumiem, uzlabojumiem mūsu zinātnes vidē. Pamazām viedoklis mainījās. 2017. gadā es veiksmīgi kandidēju uz otrās nozīmīgākās personas, viceprezidentes amatu Eiropas jauno zinātnieku apvienību "jumta" organizācijā EURODOC. Tas nebūtu bijis iespējams, ja pirms tam netiktu "sagatavota augsne", informējot citu valstu jaunos zinātniekus par to labo, kas notiek mūsu valstī. EURODOC apvieno ap 50 000 jauno zinātnieku visā Eiropas pētniecības telpā un ir nozīmīgs spēlētājs Eiropas zinātnes vidē. Šis gads bija iespēja pacelt mums aktuālos jautājumus Eiropas līmenī un pierādīt, ka Latvija var.

Kā ir ar zinātnisko atklājumu komercializāciju –kā tu šobrīd vērtē zinātnieku sadarbību ar uzņēmējiem?

Kā kurā institūtā – mums ir gan izcili labi, gan ne tik veiksmīgi piemēri. Patīkami, ka ir pieejama nepieciešamā infrastruktūra, piemēram, RTU Dizaina fabrika, 3D printeri prototipu drukai. Protams, ekonomikā, kur lauvas tiesa uzņēmumu ir mikro vai maza izmēra, un tie paši pārsvarā nodarbojas ar tirdzniecību un lauksaimniecību, nav liels pieprasījums pēc zinātniskajiem pakalpojumiem. Es ceru, ka ar laiku Latvijā izdosies radīt vairāk zināšanu ietilpīgu uzņēmumu. Šobrīd mēs varam piedāvāt Latvijas zinātnieku pakalpojumus ārvalstīs, stimulēt attīstīties mūsu uzņēmumus un veidot ciešāku saikni starp uzņēmējiem un zinātniekiem. Labs zinātnieks reti ir arī labs uzņēmējs. Tomēr mums pietiek uzņēmīgu cilvēku, kas būtu gatavi ienest zinātnieku radītās idejas tirgū. Jaunuzņēmumu kultūra Latvijā pamazām veidojas, un es uzskatu, ka mēs ejam pareizā virzienā.

Kā panākt jauniešu interesi par zinātni? Kā par to ieinteresēt skolā?

Ar piemēru. Tādēļ mēs, jaunie zinātnieki, regulāri viesojamies skolās un runājam ar jauniešiem. Šoruden plānotās vizītes skolās izjauca epidemioloģiskā situācija, šobrīd nogaidām – ja nākošgad arī nevarēsim tikties "dzīvajā", rīkosim attālinātas tikšanās Zoom vai Skype. Ļoti nozīmīga ir arī skolotāja loma. Skolotāji vispār ir atslēgas figūras daudzu jauniešu dzīvē. Šī ārkārtīgi nozīmīgā profesija pie mums netiek pienācīgi novērtēta, es ļoti ceru, ka tas drīz mainīsies. Skolotājiem būtu jābūt ne tikai labi atalgotiem, iespēju kļūt par skolotāju un ietekmēt simtiem jauniešu dzīves būtu jādod tikai pašiem labākajiem. Un šie labākie tad mums arī jālolo, jālutina un jānovērtē viņu devums. Daudz palīdz arī iespēja jauniešiem pašiem atklāt, praktiski darboties, izmēģināt zinātni. Vai tā būtu tautsaimniecības veidošana simulāciju spēlē, eksperimenti dabaszinātnēs vai Lego robotu salikšana un programmēšana.

Vai šo piemēru jauniešiem tu ceri parādīt arī ar radio raidījumu "Zinātnes vārdā"?

Jā, noteikti, bet ne tikai jauniešiem. Es šoruden esmu pievienojusies radio NABA draudzīgajam kolektīvam, lai katru otro nedēļu vadītu raidījumu, kas iepazīstina ar zinātnieku pētījumiem, eksperimentiem un jaunatklājumiem – "Zinātnes vārdā". Raidījums skan radio NABA ēterā katru ceturtdienu 19. 00-20. 00 ar atkārtojumu svētdienās 16. 00-17. 00. Šonedēļ, 19. novembrī ar atkārtojumu 22. novembrī būs klausāma saruna ar Latvijas Organiskās sintēzes institūta direktoru, Latvijas Zinātņu akadēmijas korespondētājlocekli Osvaldu Pugoviču. Es apbrīnoju Pugoviča kunga paveikto institūtā un kopumā mūsu valsts attīstībai.

Kas būs tēmas, kam zinātne pievērsīsies nākotnē?

Covid-19! *(smejas)* Ja nopietni, tad arī biomateriāli, precīzijas medicīna, *organ-on-chip*, mākslīgais intelekts, arī kontekstā ar ētiku, bezpilota transports, klimatneitrālas enerģijas iegūšana un uzglabāšana, tīra ūdens un veselīgas pārtikas nodrošināšana un daudzas citas tēmas. Es personīgi gaidu, kā attīstīsies pētījumi par cilvēka uzmanības un darba efektivitātes saglabāšanu kontekstā ar tehnoloģiju kompānijām, kas pelna ar uzmanības piesaistīšanu. Manuprāt, tā ir liela problēma zināšanu ekonomikā strādājošajiem, un mēs nepietiekami rūpējamies par savu digitālo higiēnu. Inovācijas tehnoloģijās mums ir iedevušas daudz darba rīku, lai mēs kļūtu daudz efektīvāki. Tomēr šobrīd pietrūkst pētījumu un zināšanu par to, kā lietot šīs inovācijas apzināti, gūstot maksimālu labumu un tajā pašā laikā neiekrītot jaunizveidotajās uzmanību ķerošajās "lamatiņās" – cilvēkam nebūtu jāieskatās viedtālrunī 150 reizes dienā, jādara tas braucot ar auto, ēdot, gaidot rindā. It īpaši tagad, kad mums pastiprināti jāpiedomā par savas garīgās veselības saglabāšanu.

Turpinājums – 4.lpp.

RSU stratēģiskais mērķis – PĒTNIECĪBAS ATTĪSTĪBA

Turpinājums no 2.lpp.

Pandēmija gan piespiež pasākumu organizēt attālināti, kas liedz iespēju kopīgi iedzert kafiju, tomēr apmeklējums un interese nemazinās. *Zinātnieku brokastis* ir semināru un lekciju cikls. Katru reizi ir viena aktuālā tēma, par kuru klausāmies dažādas prezentācijas. Diskutējam, meklējam nākotnes sadarbības iespējas. Piedalās ne tikai RSU, bet arī citu augstskolu un pētniecības iestāžu pārstāvji. Nesen pasākuma tēma bija zinātnes komunikācija. Pēc *Zinātnieku brokastīm* mēs saņemam atgriezenisko saiti, viedokļus, ko vēl pētnieki gribētu uzzināt un par ko vēl diskutēt.

Dace Jasmane: Svarīgi, ka reizi divos gados ir RSU darbinieku piesaistes un apmierinātības aptauja. Tās rezultāti tiek nodoti struktūrvienību vadītājiem. Šogad ieviesām arī jaunināju, ka aptaujas veidotājs kompānija KANTAR vada semināru vadītājiem un paskaidro, kā jāstrādā ar aptaujas datiem, lai pēcāk tos efektīvi izmantotu savu struktūrvienību darba pilnveidošanā.

Ja runājam par darba rezultātiem individuālā pētnieka līmenī, tad katra gada beigās tiek izvērtēti darba rezultāti un mūsu Darba izpildes vadības sistēmā tiek noteikti nākotnes attīstības virzieni. Tas attiecas uz visiem RSU darbiniekiem.

Kāds izskatās ideālais RSU pētnieks?

Dace Jasmane: Mēs vēlamies, lai zinātnieki ir aizrautīgi ar savu darbu, veic to ar patiesu prieku un ieinteresētību. Tajā pat laikā viņiem ir jābūt ne tikai aizrautīgiem, bet arī zinošiem ekspertiem pētniecības un citu darba uzdevumu jomā. RSU mums ir svarīga cieņa, respekts, savstarpējais atbalsts un spēja pieņemt atšķirīgo. Tās ir īpašības, kas veido tādas efektīvas komandas garu, kas var sasniegt fantastiskus rezultātus. Un, protams, mūsu pētniekiem ir jābūt RSU patriotiem.

Liene Ņikitina-Zaķe: Es vēl papildinātu ar noturību, mērķtiecību un pašdisciplinētību. Zinātniekiem bieži vien ir nedaudz citādāks darba ritējums nekā kolēģiem, kuri, piemēram, nodarbojas pamatā ar docēšanu. Ir jāprot plānot savs laiks, eksperimentu veikšana, publikāciju rakstīšana, pieteikšanās projektiem, jauno pētnieku apmācība, un jāprot sabalansēt tos ar pārējiem uzdevumiem. Zinātniekam ir jābūt pašpietiekamam un jāmāk plānot. Protams, plāni ir arī jāisteno, ko palīdz mērķtiecība. Un vēl gribam redzēt pētniekus, kuriem zinātniskais darbs ir īsta sirdslieta.

RSU ietvarā ir vairāki zinātniskie institūti. Viens no tiem ir Sabiedrības veselības institūts, kura direktorei profesorei Guntai Lazdānei jautājām, kāds ir atbalsts pētniekiem viņas vadītā institūta ietvaros?

Prof. Gunta Lazdāne: RSU Sabiedrības veselības institūts, kurš veic zinātnisko darbību sabiedrības veselības un veselības aprūpes organizācijas jomā, pētījumos apvieno cilvēkus no dažādām nozarēm un specialitātēm. Jau projekta izstrādes stadijā uzrunājam studējošos un jaunos zinātniekus, lai viņiem būtu iespēja labāk izprast projekta mērķus un metodes. Šajā laikā topošie zinātnieki mācās no pieredzējušajiem un kļūst par Sabiedrības veselības institūta pētnieku kolektīva pilntiesīgiem biedriem. Viņi ir pirmie, kurus informējam par dažādām ar pētniecību saistītām aktivitātēm – sākot ar pašmāju semināriem, līdz pat lieliem starptautiskiem kongresiem. Pēdējā gada laikā mūsu pētnieku izstrādātie projekti ir saņēmuši augstu novērtējumu un vērā ņemamu finansējumu. Piemēram, liela jauno zinātnieku grupa pēta uztura paradumus grūtniecības laikā. Cita piedalās valsts pētījuma programmā par COVID-19 ietekmi.

Gunta Lazdāne
Foto: RSU arhīvs

***

Neskatoties uz epidēmijas izraisītajiem ierobežojumiem un izmaiņām dienas kārtībā, zinātne RSU ir, bija un būs prioritāte, kuras attīstībā, izmantojot gan jau pārbaudītas un sevi pierādījušas, gan jaunas un inovatīvas metodes, iesaistās viss plašais un kompetentais RSU kolektīvs.

Laikrakstam "Zinātnes Vēstnesis"
sagatavoja **Nils Josts**

AR ZINĀTNI SIRDĪ UN POLITIKĀ

Turpinājums no 3.lpp.

Šis Latvijas Zinātņu akadēmijas laikraksts iznāk pirmssvētku laikā – ko tev nozīmē šis laiks – 11. un 18. novembris?

Novembris man saistās ar cilvēcisku siltumu, kopā būšanu un, protams, valsts dzimšanas dienu. Laiks, kad būt kopā ar savējiem, pārdomāt padarīto un nospraust jaunus mērķus.

Kā tu svini šos Latvijas svētkus?

Šogad, protams, svinēšanas iespējas būs ierobežotākas. Mājās gatavota svētku maltīte ar ģimeni vēl joprojām ir programmā, bet brauciena uz Vecrīgu vietā plānojam izbraukt dabā. Daba latvietim vienmēr sniedz mierinājumu pārmaiņu vai grūtos brīžos. Arī es šajā visai pasaulei izaicinošajā laikā vairāk laika pavadu svaigā gaisā, mežā, pie ezera vai jūras. Mēs ar ģimeni arī ar prieku piedalāmies attālinātajās svētku svinēšanas aktivitātēs, kas ļauj sajust kopību ar citiem latviešiem. Šogad tas nozīmē ielikt svecīti logā Lāčplēša dienā, “starot mājās” un iet savā personiskajā lāpu gājienā tikai ģimenes ietvaros valsts dzimšanas dienā. Mēs esam katrs par sevi un tajā pašā laikā ļoti vienoti kopīgam mērķim – pārdzīvot šo grūto laiku – un ar kopīgām vērtībām. Mīlestība pret šo valsti mūs vieno.

Vai uzskati sevi par patrioti?

O, jā! Noteikti! Tas izpaužas vērtībās, kas man ir nozīmīgas. Vērtības tālāk atspoguļojas darbos. **Es dzīvoju ar zinātni sirdī, bet zinātne manā skatījumā ir ceļš, kā veidot Latvijas labklājību**. Es lepojos ar savu valsti un gribu, lai gan mani dēli, gan citi latvieši, kas paliks uz šīs zemes pēc manis, dzīvotu pārticīgākā, latviskākā, zaļākā Latvijā. Lai to panāktu, katru dienu ir jāveic mērķtiecīgas darbības. Ir jākopj kopīga valsts apziņa, demokrātiskās vērtības un jāveicina latviskums.

Ko tev nozīmē latviskums?

Īstumu. Tas, kas es esmu un kā dzīvoju. Tas ietver tradīcijas, valodu, kultūru. Vēlmi iepazīt Latvijas vēsturi un literatūru, godāt savas saknes.

Kas motivēja tevi iesaistīties politikā?

Iespēja paveikt vairāk līdzcilvēku labā. Piemēram, jau sen jauno zinātnieku vidū runājam par to, ka nepieciešams Akadēmiskās jūdzes trijstūris, drīzāk, daudzstūris. Infrastruktūra un iniciatīvas, kas veicina resursu koplietošanu, sadarbību starp dažādām augstskolām un institūtiem. Ir daudz veidu, kā valsts un pašvaldība var atbalstīt zinātni un augstāko izglītību un caur to veicināt jaunu zināšanu un inovāciju rašanos.

Vai politikai ir kāda saistība ar zinātni? Kā tava pieredze zinātnē varētu palīdzēt politikā?

Savā ziņā politiķa darbs ir pilnīgi pretējs zinātnieka darbam. Zinātnieks “rok dziļumā” vienu tēmu, kamēr politiķim jāspēj noorientēties teju visās. No otras puses, abu profesiju pārstāvji rada pārmaiņas un cenšas uzlabot dzīvi līdzcilvēkiem. Manuprāt, ideāls tiek sasniegts, apvienojot abas pieejas. Pieņemot pierādījumos un faktos bāzētus lēmumus, pieprasot zinātnisku pieeju dažādu situāciju modelēšanā, konsultējoties ar jomas speciālistiem.

Šobrīd sociālo tīklu tehnoloģijas pieļauj izplatīt savu viedokli teju visiem. Diemžēl ļoti daudzi no šiem viedokļiem ir nekompetenti vai pat mūsu valstij, veselībai, sirdsmieram kaitīgi. Līdz ar to ir vitāli nozīmīgi, lai lēmuma pieņēmēju vidū ir vairāk cilvēku, kas māk atšķirt patiesas no viltus ziņām, pierādījumus no pieņēmumiem un faktus no viedokļiem. Tas ir visas mūsu sabiedrības labklājības jautājums.

Laikrakstam “Zinātnes Vēstnesis”
sagatavoja **Laima Melkina**

KONKURSS UZ AKADĒMISKĀ AMATA VIETU

Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūts (LU LFMI), pamatojoties uz LU LFMI Stratēģiju (2015–2020), izsludina konkursu uz akadēmiskā amata vietu:

– zinātniskā asistenta vieta mākslas zinātņu nozarē, muzikoloģijas apakšnozarē ar specializāciju latviešu mūzikas kritikas vēstures izpētē un digitālajās humanitārajās zinātnēs;

Zinātniskā asistenta darba samaksa, sākot no 430 EUR mēnesī (bruto).

LU LFMI amatu nolikumu un aprakstus sk. LU LFMI mājaslapas (www. lulfmi. lv) sadaļā “Dokumenti”. Pretendentiem jāiesniedz: iesniegums, CV, zinātnisko kvalifikāciju apliecinoša dokumenta kopija, zinātnisko publikāciju saraksts (2014–2020) un perspektīvais pētnieciskā darba redzējums ievēlēšanas periodam (6 gadiem).

Dokumenti iesniedzami līdz š. g. 7. decembrim LU LFMI sekretariātā, Mūkusalas ielā 3, 509. kabinetā, kā arī elektroniski (ieva. garda@lulfmi. lv). Tālrunis uzziņām 67229017.

Aizstāvēšana

Daugavpils Universitātes Vēstures un arheoloģijas promocijas padomes 2020. gada 6. novembra attālinātā atklātā sēdē **GAĻINA SEDOVA** aizstāvēja promocijas darbu (publikāciju kopu) un viņai tika piešķirts zinātniskais doktora grāds (*Ph.D.*) vēsturē un arheoloģijā. Balsošanas rezultāti: par – 8, pret – 0, atturas – 0.

⁎

2020. gada 2. decembrī plkst. 10.00 Biznesa augstskolas “Turība” promocijas padomes vadībzinātnē atklātā attālinātā sēdē Rīgā, Graudu ielā 68, C108. telpā **DACE BALODE** aizstāvēs promocijas darbu par tēmu “Darbinieku garīgā labklājība un vērtīborientētas personāla vadības sistēmas ieviešana un lietošana Latvijas uzņēmumos” zinātniskā doktora (*Ph.D.*) grāda iegūšanai.

Recenzenti: *Dr.oec.* Jānis Vanags, *Dr.paed*. Jeļena Davidova, *Ph.D.* Maria Kovačova.

Ar promocijas darbu var iepazīties Biznesa augstskolas “Turība” bibliotēkā, Rīgā, Graudu ielā 68.

⁎

2020. gada 3. decembrī plkst. 14.00 Rīgas Tehniskās universitātes Ķīmijas un ķīmijas inženierzinātnes zinātņu nozaru promocijas padomes “RTU P-01” atklātā sēdē Rīgā, Paula Valdena ielā 3/7, 272. auditorijā **AIGA IVDRE** aizstāvēs promocijas darbu par tēmu “Inovatīvu poliolu sistēmu izstrādne no reciklēta polietilēntereftalāta un atjaunojamo izejvielu resursiem cietā poliuretāna putuplasta iegūšanai” zinātniskā doktora *(Ph.D.)* grāda iegūšanai ķīmijas inženierzinātnes nozarē polimēru un šķiedrmateriālu tehnoloģijas apakšnozarē.

Recenzenti: *Dr.sc.ing.* Jurijs Ozoliņš (Rīgas Tehniskā universitāte), *Ph.D*. Hynek Benes (*Department of Polymer Processing Institute of Macromolecular Chemistry*, *CAS*, Čehija), *Dr.chem*. Ingars Reinholds (Latvijas Universitāte).

Atklātajā sēdē būs iespējams piedalīties arī tiešsaistē *Zoom* platformā (https://rtucloud1. zoom.us/j/9352086644). Ar promocijas darbu var iepazīties RTU Zinātniskajā bibliotēkā (Rīgā, Paula Valdena ielā 5) un interneta vietnē http://www.rtu.lv (Zinātne > Doktora līmeņa studijas > Promocija > Promocijas darbi).

⁎

2020. gada 4. decembrī plkst. 11.00 Baltijas Starptautiskās Akadēmijas (BSA) Ekonomikas un uzņēmējdarbības promocijas padomes atklātā sēdē Rīgā, Lomonosova ielā 4, 317. auditorijā **ANDREJS ALEKSEJEVS** aizstāvēs promocijas darbu par tēmu “Rūpniecības politikas īstenošana Latvijā uz eksporta un importa operāciju pamata” zinātniskā doktora (*Ph.D.*) grāda iegūšanai ekonomikas zinātnē.

Recenzenti: *Dr.oec*. Marga Živitere (Informācijas sistēmu menedžmenta augstskola), *Dr.oec*. Iveta Mietule (Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija), *Dr.oec.* Irina Kuzmina-Merlino (Transporta un sakaru institūts).

Ar promocijas darbu var iepazīties BSA Bibliotēkā Rīgā, Lomonosova ielā 1, kā arī augstskolas mājaslapā www.bsa.edu.lv. Sakarā ar valstī noteiktajiem ierobežojumiem reģistrēšanās promocijas padomes sēdes tiešsaistes videokonferencei “BigBlueButton” platformā iespējama, nosūtot e-pastu: doktorantura@bsa.edu. lv

⁎

2020. gada 4. decembrī plkst. 12.00 Latvijas Universitātes Tiesību zinātnes promocijas padomes atklātā sēdē tiešsaistē *Microsoft Teams* platformā **NĒRIKA LIZINSKA** aizstāvēs promocijas darbu par tēmu “Valsts kā starptautiska šķirējtiesas līguma puse” zinātniskā doktora (*Ph.D.)* grāda iegūšanai tiesību zinātnē.

Recenzenti: *Dr.iur.* Jānis Pleps (Latvijas Universitāte), *Dr.iur.* Jānis Grasis (Rīgas Stradiņa universitāte), *Dr.iur. Ērika* Štaina (Vācijas šķīrējtiesas institūts, Vācija).

Ar promocijas darbu var iepazīties LU Bibliotēkas Daudznozaru bibliotēkā (Raiņa bulv. 19, 2. stāvs, 203. telpa) divas nedēļas pirms aizstāvēšanas. Lūdzam interesentus reģistrēties dalībai sēdē līdz 2020. gada 1. decembrim, rakstot uz e-pastu: agnese.steinberga@lu.lv

⁎

2020. gada 4. decembrī plkst. 15.00 Latvijas Universitātes (LU) Tiesību zinātnes promocijas padomes atklātā sēdē tiešsaistē *Microsoft Teams* platformā **LOLITA BUKA** aizstāvēs promocijas darbu par tēmu “Tiesību tikt aizmirstam interneta meklētājprogrammās mijiedarbība ar izteiksmes brīvību” zinātniskā doktora (*Ph.D.)* grāda iegūšanai tiesību zinātnē.

Recenzenti: *Dr.iur*. Vadims Mantrovs (Latvijas Universitāte), *Dr.iur*. Jukka Viljanens (Tamperes Universitāte, Somija), *Dr.iur*. Vigante Milašiūte (Viļņas Universitāte, Lietuva).

Ar promocijas darbu var iepazīties LU Bibliotēkas Daudznozaru bibliotēkā (Raiņa bulv. 19, 2. stāvs, 203. telpa) divas nedēļas pirms aizstāvēšanas. Lūdzam interesentus reģistrēties dalībai sēdē līdz 2020. gada 1. decembrim, rakstot uz e-pastu: agnese.steinberga@lu.lv

⁎

2020. gada 9. decembrī plkst. 15.00 Rīgas Stradiņa universitātes (RSU) Medicīnas bāzes zinātnes, tai skaitā farmācijas promocijas padomes atklātā sēdē Rīgā, Dzirciema ielā 16, Hipokrāta auditorijā un attālināti Zoom tiešsaistes platformā **JĀNIS ZARIŅŠ** aizstāvēs promocijas darbu par tēmu “Kaulu struktūras pārmaiņas pēc divfāzisku vai trīsfāzisku stroncija saturošu biomateriālu implantācijas dzīvniekiem ar eksperimentālu osteoporozi” zinātniskā doktora (*Ph.D.)* grāda iegūšanai.

Recenzenti: *Dr.sc.ing.* Kristīne Šalma-Ancāne (Rīgas Tehniskās universitātes Rūdolfa Cimdiņa Rīgas Biomateriālu inovācijas un attīstības centrs), *Dr.med*. Ingrida Balnytė (Veselības zinātņu universitāte, Lietuva), *Dr. med*. Andres Arend (Tartu Universitāte, Igaunija).

Ar promocijas darbu var iepazīties RSU bibliotēkā un tā kopsavilkumiem RSU mājas lapā

⁎

2020. gada 10. decembrī plkst. 14.00 Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) Vides inženierijas un enerģētikas nozares promocijas padomes “RTU P-19” atklātā sēdē Rīgā, Āzenes ielā 12/1, 115. auditorijā **KARĪNA BĀLIŅA** aizstāvēs promocijas darbu par tēmu “Baltic Seaweed biorefinery” (latv. val. – “Baltijas jūras makroaļģu biorafinērija”) zinātniskā doktora *(Ph.D.)* grāda iegūšanai vides inženierijas un enerģētikas nozarē vides inženierzinātnes apakšnozarē.

Recenzenti: *Dr.sc.ing*. Ritvars Sudārs (Latvijas Lauksaimniecības universitāte), *Dr.sc.ing.* Edmunds Teirumnieks (Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija), *Ph.D*. Fabio Rindi (Markes Politehniskā universitāte, Itālija).

Ar promocijas darbu var iepazīties RTU Zinātniskajā bibliotēkā (Rīgā, Paula Valdena ielā 5) un interneta vietnē http://www.rtu.lv (Zinātne > Doktora līmeņa studijas > Promocija > Promocijas darbi).

⁎

2020. gada 11. decembrī plkst. 10.00 Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) Ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātnes nozares Promocijas padomes (RTU P-09) atklātā sēdē tiešsaistē Microsoft Teams platformā **AGITA DONIŅA** aizstāvēs promocijas darbu par tēmu “Tūrisma nozares darba tirgū aktuālās profesionālās kompetences attīstība augstākajā izglītībā” zinātniskā doktora (*Ph.D.)* grāda iegūšanai.

Recenzenti: *Dr.oec*. Elīna Gaile-Sarkane (Rīgas Tehniskā universitāte), *Dr.oec*. Iveta Mietule (Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija), *Ph.D.* Sanna-Mari Renfors (Satakunta Universitāte, Somija).

Ar promocijas darbu var iepazīties RTU Zinātniskajā bibliotēkā (Rīgā, Paula Valdena ielā 5) un interneta vietnē http://www.rtu.lv (Zinātne > Doktora līmeņa studijas > Promocijas > Promocijas darbi) divas nedēļas pirms aizstāvēšanas. Interesanti aicināti pieteikties sēdei līdz š. g. 8. decembrim, rakstot uz e-pastu: ievf@rtu.lv

⁎

2020. gada 11. decembrī plkst. 10.00 Latvijas Universitātes (LU) Ekonomikas un uzņēmējdarbības promocijas padomes atklātā sēdē Rīgā, Aspazijas bulv.5, 322. auditorijā vai Zoom platformā (https://us02web.zoom.us/j/81162414206?pwd=eG5XZjNXU1dWeGF1a00xTWpGcHJnZz09) **MADARA APSALONE** aizstāvēs promocijas darbu par tēmu “Organizācijas kultūras un zināšanu pārvaldības ietekme uz organizatoriskām inovācijām mazos un vidējos uzņēmumos” zinātniskā doktora (*Ph.D.*) grāda iegūšanai.

Recenzenti: *Dr.oec.* Daina Šķiltere (Latvijas Universitāte), *Dr.oec.* Tatjana Vasiļjeva (RISEBA), *Dr.oec.* Ineta Geipele (Rīgas Tehniskā universitāte).

Ar promocijas darbu var iepazīties LU bibliotēkā Rīgā, Raiņa bulvārī 19.

⁎

2020. gada 11. decembrī plkst. 11.30 Latvijas Universitātes (LU) Ekonomikas un uzņēmējdarbības promocijas padomes atklātā sēdē tiešsaistē Zoom platformā (https://us02web.zoom.us/j/81713862092?pwd=dytaNkZDdGY2ekkxWTNyVi9ReEw1Zz09) **ANN-KATHRIN TELTZ** aizstāvēs promocijas darbu par tēmu “Internacionalizācijas, stratēģisko inovāciju un vadības digitalizācijas ietekme uz FINTECH uzņēmumu biznesa panākumiem” zinātniskā doktora (*Ph.D.*) grāda iegūšanai.

Recenzenti: *Dr.oec.* Andrejs Cekuls (Latvijas Universitāte), *Dr.oec.* Tatjana Vasiļjeva (RISEBA), *Dr.oec.* Tatjana Tambovceva (Rīgas Tehniskā universitāte).

Ar promocijas darbu var iepazīties LU bibliotēkā Rīgā, Raiņa bulvārī 19.

⁎

2020. gada 17. decembrī plkst. 14.00 Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) Vides inženierijas un enerģētikas nozares promocijas padomes “RTU P-19” atklātā sēdē Rīgā, Āzenes ielā 12/1, 115. auditorijā **LĪVA ASERE** aizstāvēs promocijas darbu par tēmu “Energoefektivitātes un iekštelpu gaisa kvalitātes dilemma izglītības iestāžu ēkās” zinātniskā doktora *(Ph.D.)* grāda iegūšanai vides inženierijas un enerģētikas nozarē vides inženierzinātnes apakšnozarē.

Recenzenti: *Dr.habil.sc.ing.* Ivars Veidenbergs (Rīgas Tehniskā universitāte), *Dr.sc.ing*. Aigars Laizāns (Latvijas Lauksaimniecības universitāte), *Dr.ing.* Uli Jakob (Štutgartes Tehniskā augstskola, Vācija).

Ar promocijas darbu var iepazīties RTU Zinātniskajā bibliotēkā (Rīgā, Paula Valdena ielā 5) un interneta vietnē http://www.rtu.lv (Zinātne > Doktora līmeņa studijas > Promocija > Promocijas darbi).

⁎

2020. gada 18. decembrī plkst. 10.00 Rīgas Tehniskās universitates (RTU) Ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātnes nozares Promocijas padomes (RTU P-09) atklātā sēdē tiešsaistē Microsoft Teams platformā **ANGELINA ROŠA** aizstāvēs promocijas darbu par tēmu “Koučinga aktivitāšu ietekmes uz uzņēmuma sniegumu novērtēšanas metodoloģija” zinātniskā doktora (*Ph. D.)* grāda iegūšanai.

Recenzenti: *Dr.oec.* Inga Lapiņa (Rīgas Tehniskā universitāte), *Dr.oec.* Andrejs Čirjevskis (Biznesa, mākslas un tehnoloģiju augstskola “RISEBA”), *Dr.* Renata Korsakienė (Viļņas Gedimina tehniskā universitāte, Lietuva).

Ar promocijas darbu var iepazīties RTU Zinātniskajā bibliotēkā (Rīgā, Paula Valdena ielā 5) un interneta vietnē http://www. rtu. lv (Zinātne > Doktora līmeņa studijas > Promocijas > Promocijas darbi) divas nedēļas pirms aizstāvēšanas. Interesanti aicināti pieteikties sēdei līdz š. g. 15. decembrim, rakstot uz e-pastu: ievf@rtu.lv

⁎

2020. gada 18. decembrī plkst. 12.00 Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) Ekonomikas un uzņēmējdarbības zinātnes nozares Promocijas padomes (RTU P-09) atklātā sēdē tiešsaistē Microsoft Teams platformā **BAIBA PĻAVIŅA** aizstāvēs promocijas darbu par tēmu “Pārvaldīšanas un apsaimniekošanas procesu īstenošanas metodoloģiskie risinājumi daudzdzīvokļu dzīvojamām mājām mājokļu politikas kontekstā” zinātniskā doktora (*Ph.D.)* grāda iegūšanai.

Recenzenti: *Dr.oec*. Elīna Gaile – Sarkane (Rīgas Tehniskā universitāte), *Dr.oec.* Dzintra Atstāja (Banku Augstskola), *Dr.* Jurga Naimavičienė (Viļņas Gedimina tehniskā universitāte, Lietuva).

Ar promocijas darbu var iepazīties RTU Zinātniskajā bibliotēkā (Rīgā, Paula Valdena ielā 5) un interneta vietnē http://www.rtu.lv (Zinātne > Doktora līmeņa studijas > Promocijas > Promocijas darbi) divas nedēļas pirms aizstāvēšanas. Interesanti aicināti pieteikties sēdei līdz š. g. 15. decembrim, rakstot uz e-pastu: ievf@rtu.lv

⁎

2020. gada 18. decembrī plkst. 12.00 Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) Būvniecības un transporta inženierzinātnes nozares Promocijas padomes “RTU P–22” atklātā sēdē Rīgā, Rīgas Tehniskās universitātes Mašīnzinību, transporta un aeronautikas fakultātē, Aeronautikas institūtā, Ķīpsalas ielā 6b, 204. telpā **PĀVELS STANKĒVIČŠ** aizstāvēs promocijas darbu par tēmu “Ritošā sastāva metālpulveru antifrikcijas detaļu ražošanas tehnoloģija un tribotehnisko īpašību paaugstināšana”.

Recenzenti: *Dr.habil.sc.ing.* Mārtiņš Kleinhofs (Rīgas Tehniskā universitāte), *Ph.D.* Dmitri Goljandin (Tallin University of Technology, Igaunija), *Ph.D.* Vadim Savich (Powder Metallurgy Institute, Baltkrievija).

Ar promocijas darbu var iepazīties RTU Zinātniskajā bibliotēkā Ķīpsalas ielā 10, Valsts Nacionālajā bibliotēkā Mūkusalas iela 3, kā arī elektroniski RTU mājas lapā http://www.rtu.lv

⁎

2020. gada 18. decembrī plkst. 14.00 Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) Būvniecības un transporta inženierzinātnes nozares Promocijas padomes “RTU P–22” atklātā sēdē Rīgā, Rīgas Tehniskās universitātes Mašīnzinību, transporta un aeronautikas fakultātē, Aeronautikas institūtā, Ķīpsalas ielā 6b, 204. telpā **LEONĪDS VINOGRADOVS** aizstāvēs promocijas darbu par tēmu “Varbūtības pieeja pasažieru izdzīvošanas novērtēšanai aviācijas negadījuma situācijā lidostas atbildības rajonā”.

Recenzenti: *Dr.habil.sc.ing.* Mārtiņš Kleinhofs (Rīgas Tehniskā universitāte), *Dr.sc.ing*. Eduardas Lasauskas (Vilnius Gediminas Technical University, Lietuva), *Dr.sc.ing*. Rafal Chatys (Technical University of Kielce, Polija).

Ar promocijas darbu var iepazīties RTU Zinātniskajā bibliotēkā Ķīpsalas ielā 10, Valsts Nacionālajā bibliotēkā Mūkusalas iela 3, kā arī elektroniski RTU mājas lapā http://www.rtu.lv

Redaktore Ilona Gehtmane–Hofmane
“Zinātnes Vēstnesis”
Laikraksts iznāk kopš 1989. gada.
Reģistrācijas apliecība nr. 75.
Izdevējs: Latvijas Zinātņu akadēmija, Latvijas Zinātnes padome, Latvijas Zinātnieku savienība.
“Science Bulletin”. Latvian Academy of Sciences, Latvian Council of Science, Association of Latvian Scientists.
“Zinātnes Vēstnesis” redakcijas padome: akadēmiķis Guntis Zemītis (vadītājs), LZA Prezidents Ojārs Spārītis, LZA ģenerālsekretārs Andrejs Siliņš, akadēmiķi Raita Karnīte, Baiba Rivža, Jānis Spīgulis, Pēteris Trapencieris, un LZA sabiedrisko attiecību speciāliste Ilze Stengrevica; LZP direktore Gita Rēvalde un eksperts Arnis Kokorēvičs; Uldis Grāvītis (LZS).
Redakcija: Rīgā, Akadēmijas laukumā 1.
Tālr. 67225361, 26593299, fakss 67821153.
E pasts: zinatnes.vestnesis@lza.lv; http://www.lza.lv
Indekss 77165. Iespiests: SIA Zemgus LB